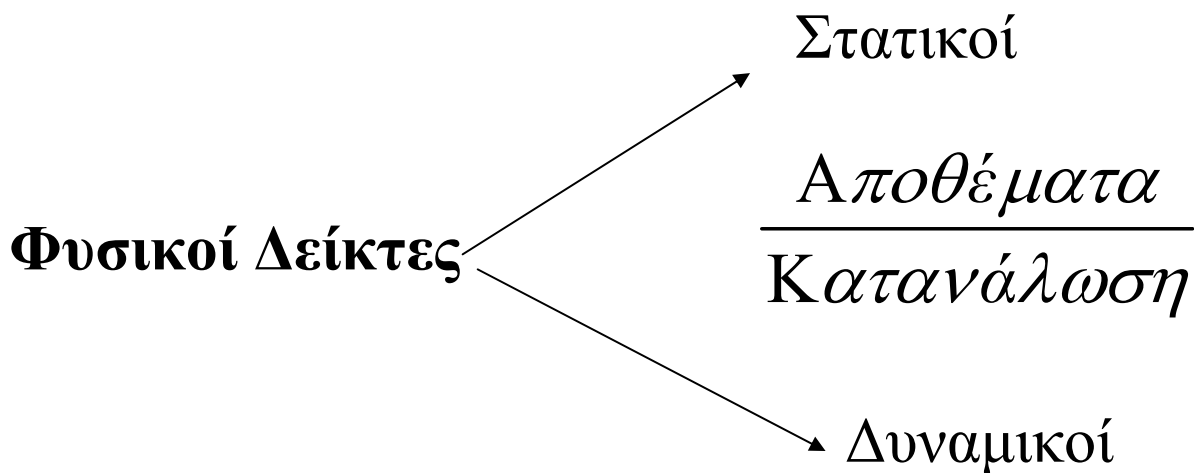

Στενότητα και Εξάντληση Των Φυσικών Πόρων

Προβλήματα με τους φυσικούς δείκτες.

Δεν μπορούν να συνυπολογίσουν το επίπεδο μεταβολής των αποθεμάτων.

Δύσκολα τεκμηρίωση των *ad hoc* υποθέσεων αναφορικά με τη μεταβολή της κατανάλωσης.

Δεν μπορούν να συνυπολογίσουν την πιθανή υποκατάσταση των πόρων και τη μεταβολή της τεχνολογίας

Μηχανισμός αγοράς??

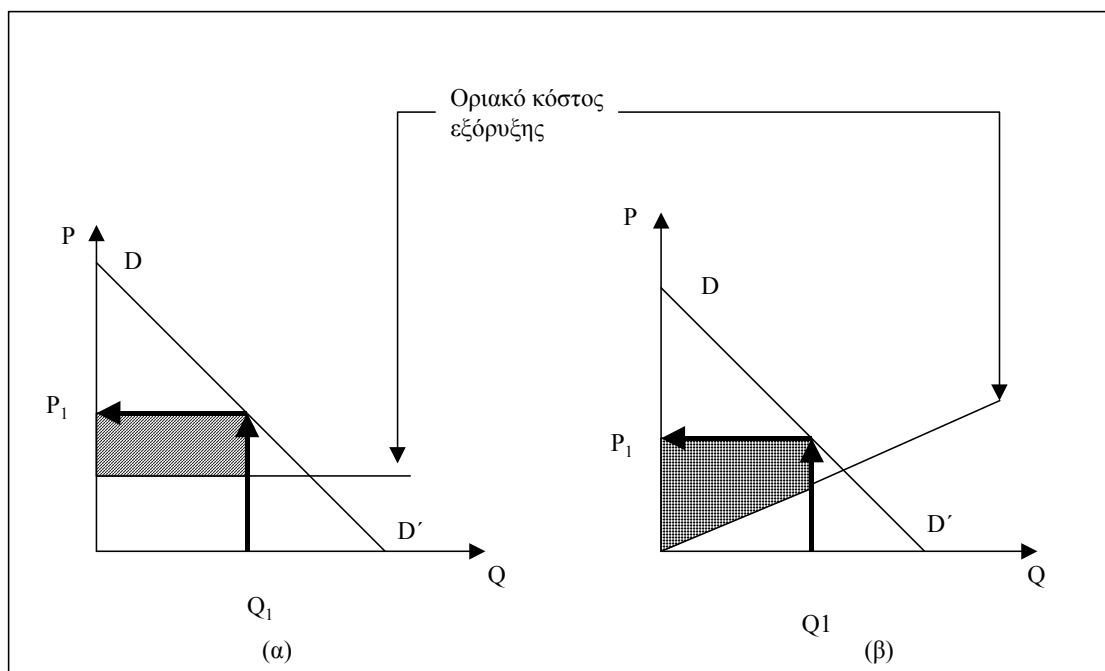
Οικονομικοί Δείκτες

Το οριακό κόστος εξόρυξης
(ή και κόστος απόσπασης
ή και κόστος παραγωγής)

Η τιμή του φυσικού πόρου.
(ή αυστηρότερα η σχετική
τιμή του φ.π.)

Πρόσοδος στενότητας.
(Scarcity Rent)

0= Φ.Π. ελεύθερης πρόσβασης

Η σχέση της τιμής του φ.π., της προσόδου στενότητας και του οριακού κόστους εξόρυξης.

Η γραμμοσκιασμένη περιοχή αποτελεί τη πρόσοδος στενότητας

Διατηρήσιμη (Δειφορική) Ανάπτυξη

ο πιο γνωστός είναι αυτός της Παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Brundtland Report, 1987):

“Διατηρήσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη η οποία ικανοποιεί τις ανάγκες της σημερινής γενιάς χωρίς να υποθηκεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενιών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες”.

Τελεολογικοί (outcome based): αναφέρονται στο αποτέλεσμα π.χ. σταθερή ευημερία στη διάρκεια του χρόνου εφόσον η κατά κεφαλή κατανάλωση δεν ελαττώνεται στο χρόνο.

Παραδοχή: η ευημερία προσεγγίζεται με την κατανάλωση

Διαδικαστικοί (means based): όταν αναφέρονται στο πως θα επιτευχθεί η δ.α. εφόσον διατηρηθεί σταθερό το συνολικό κεφάλαιο ώστε οι μελλοντικές γενιές να καθορίσουν τη δική τους ευημερία

Κανόνας του Hartwick: Ένα μη φθίνον επίπεδο κατανάλωσης προϋποθέτει την επανεπένδυση της προσόδου στενότητας από μη ανανεώσιμους φ.π.

Ο Solow έχει δείξει ότι ο κανόνας του Hartwick ουσιαστικά σημαίνει ότι το συνολικό κεφάλαιο πρέπει να παραμένει σταθερό.

Αυτό έχει επικρατήσει στη βιβλιογραφία ως **ο κανόνας των Hartwick & Solow**

Από τι αποτελείται το συνολικό κεφάλαιο μιας οικονομίας;

Φυσικό κεφάλαιο K_{Φ}

Ανθρώπινο Κεφάλαιο K_A

Κεφάλαιο ανθρώπινης προέλευσης $K_{\text{ΑΠ}}$

Ο Δείκτης Διατηρήσιμης Ανάπτυξης των Pearce & Atkinson (PAM)

$$\frac{d \sum_i K}{dt} \geq 0 \Leftrightarrow \frac{d(K_{\Phi} + K_{\text{ΑΠ}} + K_A)}{dt} \geq 0$$

Τι είναι η μεταβολή του κεφαλαίου;

Η διαφορά μεταξύ αποταμίευσης και απόσβεσης,

$$\frac{dK}{dt} \equiv S(t) - \delta K(t)$$

Άρα το PAM μπορεί να γραφεί ως

$$S(t) - \delta_{\Phi} K_{\Phi}(t) - \delta_A K_A(t) - \delta_{\text{ΑΠ}} K_{\text{ΑΠ}}(t) \geq 0$$

ή διαφορετικά

$$\frac{S}{Y} - \frac{\delta_{\Phi} K_{\Phi}}{Y} - \frac{\delta_{\text{ΑΠ}} K_{\text{ΑΠ}}}{Y} \geq 0$$

ΡΑΜ και διάφορες εκδοχές της διατηρήσιμης ανάπτυξης

Πολύ ασθενής διατηρήσιμη ανάπτυξη

$$S \geq \delta_{\Phi} K_{\Phi} + \delta_{\text{ΑΠ}} K_{\text{ΑΠ}}$$

Ασθενής διατηρήσιμη ανάπτυξη $K_{\Phi} \equiv K_{\Phi}^c + K_{\Phi}^s$

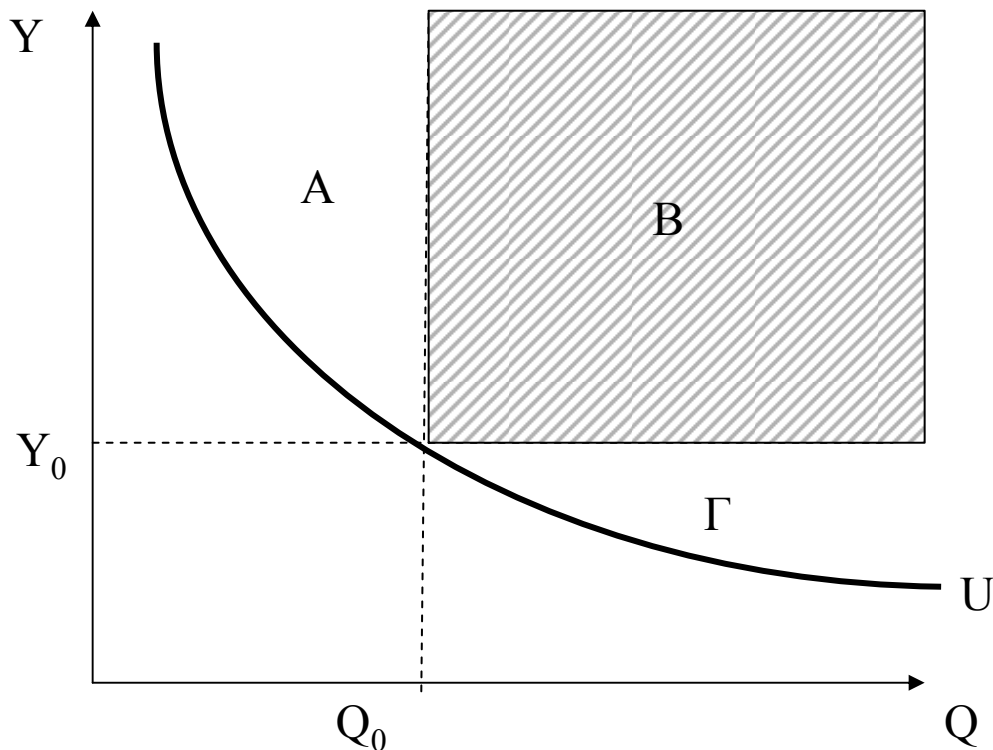
$$S \geq \delta_{\Phi}^s K_{\Phi}^s + \delta_{\text{ΑΠ}} K_{\text{ΑΠ}}$$

Ισχυρή διατηρήσιμη ανάπτυξη

$$S \geq \delta_{\text{ΑΠ}} K_{\text{ΑΠ}}$$

Πολύ Ισχυρή διατηρήσιμη ανάπτυξη

Τα Όρια της Αειφορικής Ανάπτυξης

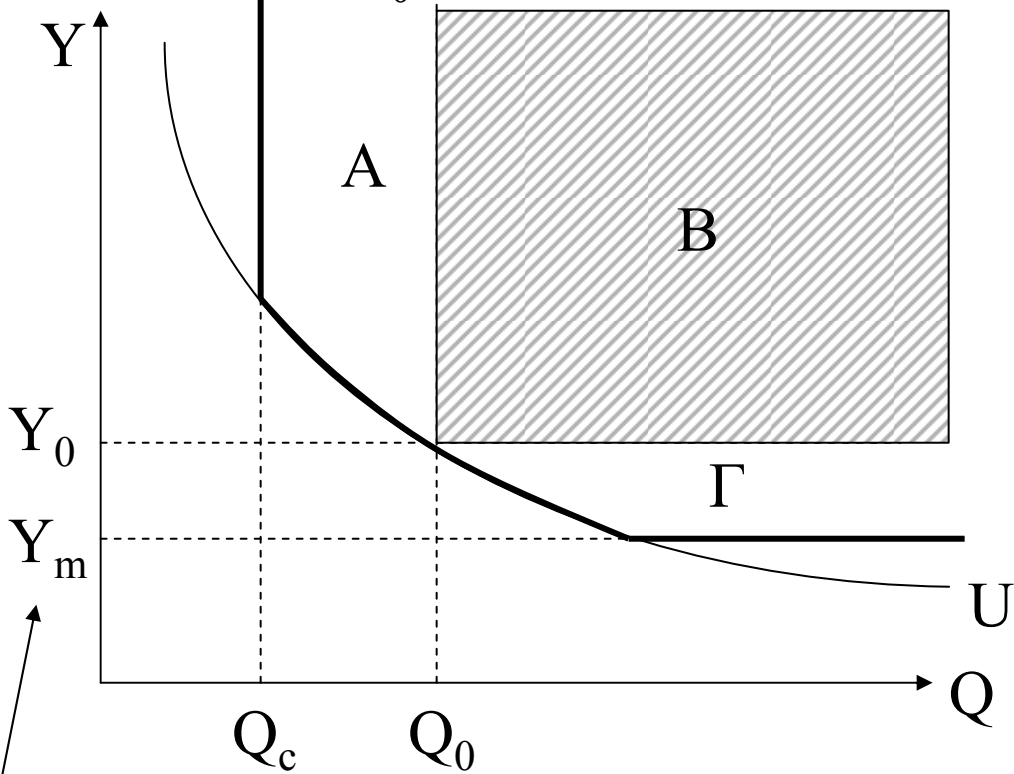
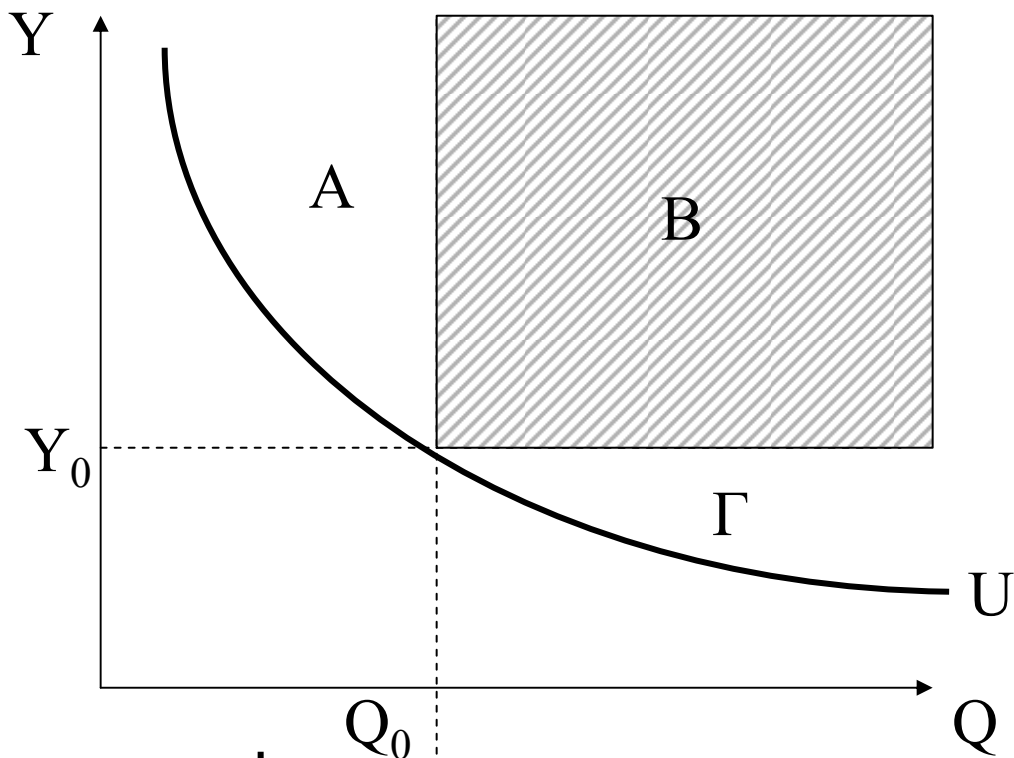
$U = U(Y, Q)$ Συνάρτηση «κοινωνικής χρησιμότητας»

Ασθενής διατηρήσιμη Ανάπτυξη (A & B & Γ) $\frac{dU}{dt} = \frac{dU}{dY} \frac{dY}{dt} + \frac{dU}{dQ} \frac{dQ}{dt} \geq 0$

Ισχυρή διατηρήσιμη Ανάπτυξη (B & Γ) $\frac{dU}{dt} \geq 0$ και $\frac{dQ}{dt} \geq 0$

Οικονομική Ανάπτυξη (A) $\frac{dY}{dt} \geq 0$

Τα Όρια της Αειφορικής Ανάπτυξης

Ελάχιστο
Εισόδημα

Επίπεδο περιβαλλοντικής ποιότητας
κρίσιμης σημασίας